

Niderlandy

Systemy sądowe w państwach członkowskich - Niderlandy

W niniejszej części przedstawiono zarys systemu sądownictwa w Niderlandach.

Organizacja wymiaru sprawiedliwości – systemy sądownictwa

Administracja sądowa

Rada Sądownictwa (*Raad voor de rechtspraak*) jest częścią systemu sądownictwa, lecz sama nie zajmuje się sprawowaniem wymiaru sprawiedliwości. Przejęła ona odpowiedzialność za szereg zadań od Ministerstwa Sprawiedliwości. Zadania te mają charakter operacyjny i obejmują rozdzielanie środków budżetowych, nadzór nad zarządzaniem finansowym, politykę kadrową, technologie informacyjne i komunikacyjne oraz sprawy lokalowe. Rada wspiera sądy w realizacji ich zadań w tych obszarach. Powierzono jej również zadanie udoskonalania jakości systemu sądownictwa i doradztwa w zakresie nowego ustawodawstwa mającego wpływ na funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości. Rada pełni również funkcję rzecznika wymiaru sprawiedliwości w relacjach z opinią publiczną i w debacie publicznej.

Zadania Rady obejmują zagadnienia dotyczące zarządzania (w najszerszym tego słowa znaczeniu), kwestie budżetowe oraz zagadnienia dotyczące jakości wymiaru sprawiedliwości.

Rada odgrywa decydującą rolę w przygotowywaniu, wykonywaniu i rozliczaniu budżetu systemu sądownictwa. System budżetowy opiera się na systemie oceny obciążenia pracą, którym zarządza rada. Rada zachęca do opracowywania procedur operacyjnych na potrzeby bieżącego zarządzania działalnością sądów i nadzoruje ten proces. W zakres tych zadań wchodzi polityka kadrowa, sprawy lokalowe, technologie informacyjne i komunikacyjne oraz sprawy zewnętrzne. Rada posiada szereg uprawnień ustawowych umożliwiających jej wypełnianie tych zadań. Na przykład jest ona władna wydawać wiążące zarządzenia ogólne w zakresie zarządzania, jakkolwiek woli korzystać z tych uprawnień w jak najmniejszym stopniu.

Rada odpowiada za rekrutację, dobór kadr oraz szkolenia sędziów i urzędników sądowych. Realizuje swoje zadania w tych obszarach w ścisłym porozumieniu z radami ds. administracyjnych sądów. Rada ma dużą władzę w zakresie powoływania członków rad sądów.

Jeżeli chodzi o jakość systemu sądownictwa, do zadań Rady należy promowanie jednolitego stosowania prawa i poprawa jakości sądownictwa. Co się zaś tyczy spójności treści orzeczeń sądowych, rada nie posiada w tym zakresie żadnych uprawnień.

Rada posiada również **ogólną funkcję doradczą**. Doradza rządowi w kwestii nowych ustaw mających wpływ na system sądownictwa. Proces ten przebiega w ramach bieżących konsultacji z członkami rad sądów.

Mimo że rada dysponuje uprawnieniami formalnymi, stosunki między Radą a sądami nie powinny być postrzegane jako hierarchiczne. Za swój podstawowy cel Rada stawia sobie wspieranie sądów w sferze wykonywanych przez nie zadań. By zapewnić właściwą realizację ich poszczególnych zadań, Rada prowadzi regularne konsultacje z prezesami sądów, dyrektorami operacyjnymi, szefami wydziałów oraz komisją przedstawicieli (organ doradczy, w którego skład wchodzi przedstawiciele sądów).

Rodzaje sądów – krótki opis

Sądy okręgowe (*rechtbanken*)

Niderlandy są podzielone na 11 okręgów, z których każdy posiada własny sąd. Każdy z tych sądów posiada kilka jednostek rejonowych (*kantonlocaties*). Sąd okręgowy składa się maksymalnie z pięciu wydziałów. Wśród nich znajdują się zawsze wydziały: administracyjny, cywilny, karny i rejonowy. Sprawy rodzinne i dotyczące nieletnich są często rozpoznawane przez odrębny wydział, podobnie jak sprawy dotyczące obcokrajowców. Rada sądu może swobodnie podejmować decyzje w tych kwestiach.

Wydziały

Wydział rejonowy (*kanton*)

Wniesienie sprawy do wydziału rejonowego jest dla obywateli stosunkowo łatwe. Łatwość polega na tym, że obywatele mają prawo prowadzić własną sprawę i nie potrzebują zastępcy procesowego w sądzie. W zakresie prawa cywilnego sędzia wydziału rejonowego rozpatruje wszystkie sprawy dotyczące czynszów, sprzedaży ratalnej i zatrudnienia, a także wszystkie spory, w których kwota przedmiotu sporu wynosi poniżej 25 000 EUR.

W obszarze prawa karnego sędzia wydziału rejonowego zajmuje się jedynie drobnymi przestępstwami. Często są to sprawy, w których policja i prokuratura proponują ugodę. Jeżeli oskarżony odmawia przyjęcia warunków proponowanej ugody sprawa jest rozpatrywana przez sędziego wydziału rejonowego. Sędzia wydziału rejonowego wydaje wyrok ustnie, niezwłocznie po zakończeniu posiedzenia.

Prawo karne

Sędziowie wydziału karnego rozpatrują wszystkie sprawy karne wyłączone spod właściwości sędziów wydziału rejonowego. Sprawy te mogą być rozpoznawane przez jednego sędziego lub przez pełen skład orzekający w liczbie trzech sędziów. Pełne składy orzekające rozpoznają bardziej złożone sprawy oraz wszystkie sprawy, w których oskarżyciel domaga się kary powyżej jednego roku pozbawienia wolności.

Prawo cywilne / prawo rodzinne

Również wydział cywilny rozpoznaje sprawy nieprzypisane do właściwości sędziów wydziału rejonowego. Większość z nich rozpatrywanych jest przez skład jednoosobowy, przy czym również w tym przypadku bardziej skomplikowane sprawy są rozstrzygane przez pełne składy orzekające złożone z trzech sędziów. Wiele sądów okręgowych posiada osobne wydziały do spraw rodzinnych i nieletnich, jeśli liczba takich spraw w danym okręgu jest znaczna.

Prawo administracyjne

Z kilkoma zaledwie wyjątkami spory administracyjne są rozstrzygane przez sądy okręgowe; w wielu przypadkach rozprawa w wydziale administracyjnym jest poprzedzona procedurą odwołania, nad której przebiegiem czuwają organy administracyjne. Zazwyczaj sprawy te są rozpatrywane przez jednego sędziego, przy czym również tu sąd okręgowy może postanowić o wyznaczeniu trzech sędziów do rozpatrzenia sprawy, jeżeli jest ona złożona lub dotyczy kwestii zasadniczej wagi. W przypadku gdy dany sąd okręgowy nie posiada osobnego wydziału do spraw cudzoziemców, sprawy te rozstrzyga wydział administracyjny lub jego izba. Rozpoznawanie odwołań w sprawach dotyczących urzędników służby cywilnej i ubezpieczeń społecznych należy do właściwości specjalnego sądu apelacyjnego – Centralnego Sądu Apelacyjnego (*Centrale Raad van Beroep*) – natomiast w większości innych spraw do Wydziału Sądownictwa Administracyjnego Rady Stanu (*Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State*).

Sądy apelacyjne (*gerechtshoven*)

Jedenaście okręgów jest podzielonych między cztery obszary właściwości miejscowej Sądu Apelacyjnego: Haga i Amsterdam, Arnhem-Leeuwarden i 's-Hertogenbosch. W zakresie prawa karnego i cywilnego sędziowie sądu apelacyjnego rozpoznają wyłącznie sprawy, w których odwołano się od wyroku wydanego przez sąd okręgowy. Sąd Apelacyjny ponownie bada okoliczności faktyczne sprawy i przyjmuje własne stanowisko. W większości spraw możliwe jest zaskarżenie orzeczenia Sądu Apelacyjnego poprzez złożenie skargi kasacyjnej do Sądu Najwyższego Niderlandów. Oprócz spraw karnych i cywilnych, Sąd Apelacyjny, działając jako sąd administracyjny, rozpatruje również wszystkie rodzaje odwołań od decyzji w sprawie wymiaru podatku.

Sądy szczególne

Centralny Sąd Apelacyjny (*Centrale Raad van Beroep*) jest instancją odwoławczą funkcjonującą głównie w obszarach prawa związanych z ubezpieczeniami społecznymi i służbą cywilną. Jest on w tym obszarze najwyższym organem władzy sądowniczej. Sąd ten ma siedzibę w Utrechcie.

Sąd Apelacyjny ds. Gospodarki i Handlu (*Het College van Beroep*) jest szczególnym sądem administracyjnym, orzekającym w sporach z zakresu prawa administracyjnego w wymiarze społecznym i gospodarczym. Ponadto sąd ten orzeka w postępowaniach odwoławczych dotyczących konkretnych aktów prawnych, takich jak ustawa o konkurencji i ustawa telekomunikacyjna. Sąd ten ma siedzibę w Hadze.

Sądy Najwyższy

Sąd Najwyższy Niderlandów z siedzibą w Hadze bada, czy wydając orzeczenie dany sąd niższej instancji właściwie zastosował prawo. Na tym etapie okoliczności faktyczne sprawy ustalone przez sąd niższej instancji nie podlegają dalszemu rozpatrywaniu. Dlatego skarga kasacyjna pełni ważną funkcję w ujednoceniu prawa.

Prawnicze bazy danych

Dalsze informacje na ten temat są dostępne na stronie internetowej poświęconej [systemowi sądownictwa w Niderlandach](#).

Orzecznictwo jest dostępne w [prawniczej bazie danych](#).

Czy dostęp do tych baz danych jest bezpłatny?

Tak, dostęp **jest bezpłatny**.

Ciekawe strony

[Niderlandzki system sądownictwa](#)

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Ostatnia aktualizacja: 07/03/2016